

коли! Споредъ стария народенъ обичай, азъ ви поднасямъ хлѣбъ и соль!

Додето кметътъ говорѣше, офицерътъ и войниците отдаваха честь. Щомъ дѣдо Кръстанъ млѣкна, офицерътъ се наведи, стисна сърдечно ржката на дѣда Кръстана, отчупи единъ къшей хлѣбъ отъ порѣзанницата, натопи го въ солта и го поднесе къмъ устата си. Цѣлиятъ народъ започна да вика „ура!“ Хълмоветъ пое на народния гласъ и го отнесоха въ далечината. Тогава между навалищата си пробиха пжтъ цѣла дружина девойки. Всѣка държеше по една китка цвѣте, брано отъ нейната градинка. Редомъ ги подадоха на офицера и на войниците. Накичиха челата и на конетъ съ по една алена ружа.

— Минете сега, момчета, напредъ! Заповѣдайте въ селото! — провикна се дѣдо Кръстанъ.

Офицерътъ бутна бѣлия си конь и мина подъ арката. Залюлѣха се войниците следъ него. Женитъ бѣха изнесли най-хубавитъ си черги. Цѣлата улица, по която трѣгнаха гоститъ, бѣше постлана съ шарени черги. На селския мегданъ, подъ сѣнката на стария орѣхъ, пчелинци бѣха сложили народна трапеза. Въ голѣмитъ черни медници чукуркаха сварени пилета. Войниците наскачаха зачервени, изгладнѣли, морни отъ дългия пжтъ. Насѣдаха на възглавницитъ покрай трапезника. Грабнаха дървенитъ лъжици. Офицерътъ кръстоса крака на-

дѣсно отъ дѣда Кръстана. На всѣки войникъ девойкитъ поднесоха по една паница пилешка чорба и по едно цѣло варено пиле. Зачаткаха чашитъ. Засвири селскиятъ гайдаръ най-хубавата трапезна пѣсень. Въздѣхна стариятъ кметъ и обърса съ дланъ овлажнѣлитъ си очи.

Чичо Куцаръ се намѣсти накрай трапезата до плета. До него се сгуши и Пенито. То гледаше съ широко отворени очи конетъ, войниците, сабитъ имъ.

— Тѣзи войници наши ли сж, бе чичо?

— Наши сж ами, не ги ли чувашъ? Всички говорятъ български.

— И конетъ ли сж български? Ами има ли въ България топове?

— Има, момчето ми, и топове има. Ще ги видишъ по-късно.

— Кога?

— Когато идемъ съ тебе двамцата. Сега вече нѣма граница. Пжтътъ ни е свободенъ. Ще впрегнемъ каручката нѣкой день, ще сложимъ въ торбата два-три голѣми хлѣба и десетина глави чесънъ. Ще напълнимъ каручката съ сѣно — да ни е меко. Че като емнемъ пжтя — презъ селата, презъ горитъ, презъ царевитъ — додето стигнемъ Варна. Ти знаешъ ли какво е Варна? Тамъ всичкитъ улици сж направени отъ смола. Прашинка нѣма. По улицитъ се разхождатъ хора, облѣчени въ дрехи, бѣли като снѣгъ. А край морето има една градина, по-хубава отъ Райската.